

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Scientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Omnisanima.

PARAPHRASIS.

Ex S. Augustino super Epistola ad Romanos desumptus hic textus fuit, quo iubentur subditi sua præstare tributa, quia, ut ait textus, hæc est probatio subjectionis.

SUMMARIUM.

Non semper ex annua præstatione census probari potest subiectio.

NOTandum. Probari quidem ex annua præstatione census subjectionem respectu illius, cui census talis, vel pensio annua præstatur; benè tamen communiter advertunt Auctores, solam talem annuam præstationem ad subjectionem hanc probandam non sufficere, cum ex alijs etiam causis & titulis ea fieri possit, prout ex dictis patet, nisi in solutione expressum sit, quòd ea fiat ratione subjectionis; vel nisi hoc ipsum ex circumstantijs loci, temporis, personarum &c. præsumptivè appareat; ut si quis, in eodem loco, tempore, ac modo, quo alij subditi in subjectionis signum, censum solvat, quia solutio indeterminata ex circumstantijs determinari debet, ut ait Abbas in cap. ult. n. 4. de caus. possess. & propriet. & sic intelligi debet, quod dicitur in hoc cap. tributorum præstationem esse probationem subjectionis, si scilicet in solutione id expressum sit, vel circumstantiæ concurrentes præsumptionem subjectionis denotent.

CAPITULUM III.

Scientes.

PARAPHRASIS.

Conquestus fuit Abbas quidam Gregorio Pontifici, quòd Episcopus Messæ (hunc enim presbyteri nomine vult Glossa venire hic v. presbyter) novas cõsuetudines,

census scilicet, & pensiones novas, ac alia onera nova, velit imponere monasterijs, cui querelæ, ut satisfaceret Pontifici, mandat Cantori Ecclesiæ Cathedralis Stephano. ut de querela huius venite inquirat, & si intelligat, quòd ab initio fundatæ talis Ecclesiæ, ex certa causa & autoritate Episcopi (ut adverte Glossa hic v. ab initio) pensiones tales, & ceteras suetudines onerosas impostas non fuerunt, neque permitat eas de novo imponi.

SUMMARIUM.

1. *Novi Censūs non sūnt imponendi monasterijs, præter eos, qui in prima fundatione legitime facta, impōsi fuerunt.*
2. *Novi scilicet Censūs reales & perpetui, aut quos in suam utilitatem tantum Prælati imponunt.*

NOTandum primò. Prohiberi, ne novi Censūs, & pensiones, quæ in prima fundatione monasterij, legitimo modo huic impostæ non fuerunt, imponantur, cum enim talis Censūs sit onus reale, ad legem Diæcesanam spectans, à qua exempta sunt monasteria, consequenter neque de his præstationibus & pensionibus onerari debent. cap. inter ceteras. caus. 9. q. 3. & Glossa in cap. dilectus 18 verbo deleg. jurisdicti. & Inf. Ind. Ord.

Notandum secundum. Prohiberi tantum in hoc cap. ne Censūs novi reales Ecclesijs imponantur ab inferioribus Papæ Prælati, ita ut juramentum de novo hoc Censu vel augmento veteris (quod in cap. 7. prohibetur) solvendo, non valeat, cum sit in præjudicium Ecclesiæ factum cap. graviter h. t. aut quos in suam utilitatem tantum Prælati tales imponunt, ut ne scilicet avaritiæ, & libidini Prælatorum, Ecclesiæ talis exponantur; non autem prohiberi petitionum, & temporalium, ad vitam v. g. beneficij duraturam, vel etiam ad brevis tempus pensionum impositionem, quæ ex

justa causa cum consensu Ordinarij imponuntur; in hoc enim casu cum Ecclesia non fiat censuralis, quod solum prohibetur, sed persona tantum oneretur, vel certe debita solemnitates ad alienandum res Ecclesie interveniant, non apparet, quomodo in prejudicium Ecclesie aut contra Concilij Lateran. mentem agatur aliquid: de quo casu posteriore loquuntur *cap. cum venissent 9. de restit. spoliat. & cap. nisi essent 21. de prebend. & cap. de cetero. 6. de transact.*

CAPITULUM IV.

Licet.

PARAPHRASIS.

Non vult Pontifex Gregorius, ut ad solvendas collectas, & exactiones extraordinarias, compellatur cum alijs pariter cæcus, nulla habita suæ cæcitatibus ratione, eò quòd, ut ait in *b. cap. Pontif. inhumanum* videatur, ut ille, quem cæcitas affligit, magis gravetur ex impositis collectis, cui potius ex collectis, si necessitas esset, subveniri deberet, quàm exigendo collectas tales ab illis affligi magis.

SUMMARIUM.

Miserabile persona contra onera extraordinaria apud iudicem etiam Ecclesiasticum agere possunt, quamvis non sint de illius jurisdictione.

Notandum. Miserabiles personas, si graventur collectis extraordinarijs, posse auxilium implorare ab Ecclesia, etiam si non sint de jurisdictione illius temporalis, ut advertit etiam *Abbas in cap. significantibus 38. de off. leg. n. 3.* & à muneribus personalibus excusari cæcos, ac simili morbo laborantes, *arg. l. 2. Cod. qui morbo se excusent &c.* Hoc tamen immunitatis privilegium non transire ad cæcorum hæredes, qui defectu oculorum non laborant, bene advertit *Glossa hic v. misereri.*

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Abbas Fraxinomensis Ecclesie Carpeni ratione alicujus census, quem ab Ecclesia hac petebat, multam molestiam faciebat; cui tamen Archipresbyter Ecclesie Carpeni se opponens, eò quòd nullam causam solutionis hujus sciret, à Pontifice Paschali II. quæsit, ad quid hoc in casu de jure teneretur: ab hoc rescriptum fuit, censum ignorantæ (id est, cujus causa ignoratur, ut explicat *Glossa hic v. eodem*) nec divinis (Canonis scilicet, ut iterum explicat *Glossa*) nec humanis legibus inveniri (scilicet quòd solvi debeat, ut ait *Glossa final. hic*) causam proinde petendi allegandam, ex qua appareat, quæ & quando solutio census facienda.

SUMMARIUM.

1. *Qui petit censum tanquam sibi debitum, exprimere debet causam, ob quam ille sibi debeat.*
2. *Sæpe tamen eum, qui petit censum, immemorialis quasi possessio juris hujus juvat.*

Notandum primò. Qui petit Censum, tanquam sibi debitum, exprimere debet rationem, sive causam, ob quam sibi debeat: quia qui petit aliquid, causam petendi allegare debet, ut ait *Glossa hic in notatis*: & quia Censum, cujus causa ignoratur, solvendus non est ex obligatione, sed constare debet, quare, & quando Censum solvi debeat, *arg. h. cap. & rescripti Pontificis.*

Notandum secundò. Multum tamen juvari eum, qui Censum sibi solvi petit, possessione seu quasi possessione juris exigendi Censum, tanquam sibi debitum, ob immemoriam annuam præstationem conti-

Rr

nua-